

αίτιον συμφορῶν. Τοῦ Τούρκου τὸ ποτάμι ὅλο καὶ φουσκώνει· τὸ ἀκριτικό τραγοῦδι πνίγεται κ' ἐκεῖνο μέσα του, κατατρεμένο σὺν τοῦς ἠρώους του. Μὰ ὁ φυσικός νόμος εἶναι τίποτε στὸν κόσμον νὰ μὴ χάνεται. Ἔσπερ' ἀπὸ καιρῶν ὁ ἀκρίτας θὰ ξαναζήσῃ στὸν ἀρματωλὸ καὶ στὸν κλέφτη, τὸ ἀκριτικό τραγοῦδι θὰ ξανακλαυδύνη στὸ τραγοῦδι· τὸ κλέφτικο· στὸν κορμὸ τοῦ κλέφτικου τραγουδιοῦ μπουλιασμένο κάποιος κλαρὶ ἀπὸ μιὰ ξένη βλάστηση, ποὺ μάς ἐφερα ὁ καταχτητὴς ὁ Φράγκος, θὰ δώσῃ ἀφορμὴ νὰ γεννηθῇ σ' ἐμᾶς ἐδῶ μιὰ νέα ποίηση ἀξιολάτρευτη. Μὰ ὁ τελευταῖος Διγενής, ὁ Κραϊσκάκης, περιμένει τὸν ψάλτη του.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΡΕΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τοῦ Νότη Μπότσαρη.

ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ;

Τοῦ παραθυριοῦ σου οἱ γοῦλλες
Ποῦ τίς δείχνει ἀχνὸ ἕνα φῶς,
Ἴσως πον ἀναφαν οἱ Ζήλιες
Κ' ἴσως πόθος σου ὁ κρυφός,

Τῶν ματιῶν σου ἀπ' τὰ φύλλα
Ποῦ προβάλλει, σὺν ἀνθός
Κ' ἴδρου, λῆς, ἀνατοχίλα
Ρίχνει, Ἀπόλλωνας ξανθός,

Πότε ἀχρόλεμος, ἐκεῖνος,
Σὰ ντυμένος μὲ δροσιὰ,
Καὶ τοῦ Ἀπρίλη πότε κρινός
Μὲ γαλάζια φορεσιὰ.

Τοῦ τρεμάμενου κορμιοῦ σου,
Σὺν ἀπὸ αἶθρα βιασικὴ
Τὰ φλογάνθη, —ὦ Κόρη λούσου
Μέσ' οὐ νάρδο πισικὴ, —

Τι ἔχεις ὄλα φανερόνουν...
Ποῦ εἶναι ὁ σιλάβος σου, καλή,
Ποῦ ἀγκαλιές τόνοι σκλαβόνουν
Καὶ μαγεύει ἕνα φίλι;

ΔΥΟ ΠΗΓΕΣ

Κάπου ἀπ' τοὺς κλώνους τῆς Ἐτιᾶς
Πηγὴ ἔβλεπα ζωομένη

λέξη γιὰ τὰ θεραπευτικὰ τῆς εὐφροσύνης μας, ποὺ στενοδέονται μὲ τὰ ψυχολογικὰ τοῦ καλοῦ μας νουοκόμου.

Τὴν τρίτην, δεκατρεῖς τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τὸ βράδι, βγήκε ἀξαφὰ τὸ σουληναρὶ ἀπὸ τὸ ποτάμι ἔξω τῆς πληγῆς καὶ ἀνέθηκε ἡ θερμοκρασία. Μποροῦσε νάβῃ καὶ παραπάνω, ἐν ἡ πληγὴ σφαλνοῦσε καὶ πάλαι, μὴν ἀφίροντας τὸ ἔμπυον νὰ ξεχυθῇ. Ὁ Ἀντρέας δὲν ἤξερε πῶς νὰ ξαναβάλῃ τὸ λάστιχο μέσα, δὲν τολμοῦσε κίβλας νὰγγίξῃ ὁ ἴδιος τὴν πληγὴ. Ἔστειλε μᾶνι μᾶνι τὸ δοῦλο στοῦ κ. Κουρέ. Φοβερὰ συναχωμένος, κρεββατωμένος ὁ φίλος. Ἐτρέξε ὁ Ἀντρέας στοῦ κ. Ἀρτοῦ, ποὺ καθότανε Κωφίσι καὶ τὸν ἔφερε. Μὰ τὴν ἀδριανὴ ξαναἔβρε ὁ Κωφίσι, ξαναἔβρε ὁ δύστυχος μὲ τὸ σινάχι του, καὶ ἀκόμη πρὸ δύστυχου κόλλησε ἡ Κατινούλα· τὴν παρασκεβή· κρύωμα, καταρροή, διάρροια καὶ βήχας. Σύνεμα, γιὰτὶ ὄλα συγκατανέθουνε καὶ βαστιοῦνται στὸν ὀργανισμό τὸν ἀθρῶπινο, παρακράτηση ἔμπυου στὴν πληγὴ. Δραστήρια καὶ γλήγορα τὴν νοιάστηκε ὁ Ἀρτός· τῆς ἔδωσε ἀμέσως τριάντα σταλαματιές παρηγορικό λίξερνι, ποὺ ὁ Ἀντρέας τῆς τὸ μέτρησε μὲ τὸ σταλαχτήρι. Τὴν ὠφέλησε· δὲν εἶχε ἐχάριστη κράση, ἔφτυς ἀνάβῳνε ἡ Κατινούλα μ' ἕνα γιατρι-

Μὲ ἀσφόδελους, σὺν τῆς μανιᾶς
Τὸ φέγγος ποὺ πεθαίνει.

Μὰ κάπου ἀπὸ τῆς λυγαριᾶς
Τὰ κλώνια εἶδα γυρομένη
Μικρὴ ἄλλη ἀνάβαθη, ὁ Βοριᾶς
Ποῦ ἐθῶρει ὄψη ἀνθισμένη.

Πῖνω ἀπὸ ἐπιότη τὴν πηγὴ
Καὶ τόσο ξαναμένο
Ποῦ ὁδο ἡ ὄψη μου εἶχε βγαί
Ἀπὸ ἐμένα κλώνο.

Καὶ πάω σ' ἐκεῖνη : οὐκίβω ἀνθός
Νὰ πῶ νερὸ ἀπ' τὴν πρῶτη,
Μὰ βλέπω—ὀμίνα—ἕνας ξανθός
Ζωὴ που ἐπνιγε καὶ Νύστη...

Σπέσιος

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΤΑΓΚΑΣΚΑΡΗΣ

Φίλε Νουμά,

Σοῦ στέλνω σ' ἕνα μπλίκο, τρεῖς παραμῦθια Μανταγκα-σκαρανὰ. Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ πάρῃς οὔτε γιὰ κανένα συγγραφεῖ, οὔτε γιὰ κανένα φιλόλογο, παρὰ μονάχα γιὰ ἕνα περὶ ἑσέως. Στις πολλὰς βόλτες ποὺ κάνω ἐδῶ στὴν περὶ ἑσέως, φερνόμενος ἀπὸ τὸν σπῆρμα τῆς φιλικῆς ἀπὸ τὴν εἰσέλευσίν σου (ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἔλλογος), τυχαῖναι νὰ σταματήσω σὺν διακορῶ χωριᾶ, καὶ τότες εἶμαι ἀναγκασμένος, μὴν ἔχοντες συντροφιά, ν' ἀκούω τίς κουβέντες τῶ μαύρων, ποὺ πῖντα λένε ἀναμεταξύ τους παραμῦθια, ἱστορίες καὶ ἄλλα συνήθια τους. Πολλὰς φορές ἔδωκα προσοχή, καὶ μοῦ φάνηκε περίεργο μίση σ' αὐτοὺς τὸ λῆθ, ποὺ δὲν ἔχει καλὴ ἱστορία, νὰ ὑπάρχουνε τέτοιες παραδόσεις, ποὺ μοιάζουνε μὲ τοὺς δικούς μας μύθους, ποὺ μέσα τους ξανοίγεται μιὰ πολυθεΐα. Αὐτὴ ἡ περιέργεια μὲ παρακίνησε στὸ νὰ παίρνω μαύρους καὶ νὰν τοὺς βᾶνω νὰ μοῦ δηγοῦνται τὰ παραμῦθια τους, καὶ ἀπὸ τὰ πολλὰ νὰ κρατῶ τὰ καλύτερα. Τὸ πρῶτον ἔχει καὶ ἰστορικὴ δυσκολία, πρῶτον γιὰτὶ τὴν ἔχουνε σὲ κινδύ, ἔτσι σὺν ἱεροσυλίᾳ νὰν τὸ διακαλυφθῶνε σ' ἄλλους, καὶ δεύτερον γιὰτὶ ἡ γλῶσσα τῶν παραμυθιω-νῶν ἔχει πολλὰς καλὰς λέξεις δύσκολες. Αὐτὰς τοὺς οἱ παραμυθιοὶ παλαῖουν ἀπὸ πατέρα σὲ παιδί, καὶ ὁ γονεὺς ἀμα γράσῃ τίς μαθαίνει στοὺς γιούς του, γιὰτὶ ὅσοι εἶναι γνω-στοὶ αὐτῶν κἀνουν τὸν ψευτομῦθον καὶ τὸν ψευτομῦθον, καὶ τρεῖς γιὰ τούτο νὰν τίς ἔχουνε μονοπώλειο. Τέλος μίξω καὶ κίβλας παραμῦθια καὶ συνήθια, ποὺ θὰ σ' ἐστὼν ὄλα, ἀμα μοῦ γράψῃς πῶς μπορεῖ νὰ βροῦνε σ' αὐτὰ καμιά ὠφέλεια οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά». Αὐτὰ τὰ προσφέρω σὲ σένα, καὶ τελιώνοντας σοῦ λέω πῶς θὰ βρῆς

κό. Μὰ στὴν κατάστασίν τῆς καταντοῦσε πικίντυνο καὶ τὸ παραμυθικὸ τὸ κρυολόγημα, τὸ πρὸ τιποτένιο καινούριον νόσημα· πέρασε καὶ ξανάπιασε ὁ βήχας· σὰ νὰ τὸ συνήθισε μάλιστα τώρα νὰ πηγαίνει ἔρχεται ὄλοένα. Δώδεκα φορές, τίς τριάντα μιά τοῦ Χριστοῦ—ἀθησιακτικὰ τοῦ κ. Κουρέ—τίς ὄχτω, δεκατρεῖς, δεκαπέντε, δεκαοχτώ, δεκαέννια, εἴκοσι μιά, εἴκοσι τρεῖς τοῦ Γενάρη, ἀκόμη καὶ τίς δεκατέσσε-ρεις, δεκαπέντε, δεκαεφτά, εἴκοσι μιά τοῦ Φλεβάρη, ἀνάγκασθηκε ὁ Ἀντρέας, σύμφωνα μὲ τὸν Ἀρ-τόν, νὰ τῆς ἰωδοβαφῆσῃ τὸ στήθος κοντὰ στὸ λά-ρυγγα καὶ νὰ τῆς βάλῃ στὴν πλάτη ἀπ' ὀμπρὸς καὶ ἀπὸ πίσω σιναπισμούς, ποὺ τοὺς τομαζε ὁ ἴδιος, τυλίγοντας σ' ἕνα πανί· λιναρόσπορο βρασμένο καὶ βανιλίζοντας τὸ λαπαὶ μὲ σινάπι. Θυμῶτανε τὸν κ. Ἀμάρο· νῆκουγε τὸ βήχα, πρῶτομα, δὲν εἶπα μὲ χαρὰ, θῆβγαζε τὸ καπέλλο του, νὰ χαιρετήσῃ τὴν ἀγαπημένην του, τὴν παλιὰ του φιληνάδα, τὴν φο-ματίωση. Ὁρίστηκε ὅμως ἀπὸ τότες ὁ Ἀντρέας νὰ μᾶθη τὴν τέχνην τῆς πληγογιατρειᾶς· καὶ τόν-τις, σὺν ξηγίστησεν πάλαι τὸ σουληναρὶ, τίς εἴκοσι ἔξη καὶ τριάντα τοῦ Χριστοῦ, μοναχὸς του τὸμπασε μέσα, λαφρὰ λαφρὰ.

(ἀκολουθεῖ)

μῆσα κίβλας ἐπανάληψις ἀπὸ λέξεις καὶ ὀνόματα. Εἶναι γιὰτὶ τὸ μαλγῆσικον συνήθειον ἔτσι τὸ θέλει, καὶ γιὰ τὰ μα-τάφρασα λέξιν, καὶ λέξιν, γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν οὐσίαν τους.

Δικός σου

LAVASANGA

Ἀναλαβά, 5/3/907.

I.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩ ΖΩΝΤΑΝΩΝ

(Παράδοση τῆς Σακαλάβας (1))

Στὸν παλιὸ καιρὸ, λένε, πῶς εἶτανε ἕνας ἐν-θρῶπος ἐδῶ, πολὺ παραξένος, ποὺ εἶχε φυτρώσει ἀ-τός του ἀπὸ τὴ γῆς, δίχως κανέναν νὰ τὸν φτιάξῃ, καὶ τὸν λέγανε Ρατοβοάνα (2). Περνοῦσε τὸν καιρὸ του, κόβοντας δέντρα στὰ δάτα, καὶ μὲ τὰ κούτσου-ρα, ἔκανε ζωντανὰ ὄλων τῶν εἰδῶν, καὶ ἀπὸ τὸ κάθε εἶδος ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ. Βώδια καὶ γελᾶδες, τράγους καὶ κατσίκες, κοκόρους καὶ κότες, ψαρία, ἀκόμα καὶ ἔντομα ἀπὸ τὰ πρὸ μεγάλα, ἴσαμε τὰ πρὸ μικρὰ. Κάθε ζωντανὸ ἀπ' ἀπὸ εἶχε τὸ μπόι, ποὺ ἔχει καὶ σήμερα, καὶ ὁ Ρατοβοάνας τοὺς εἶδνε καὶ τὰ χρώματα ποὺ βλέπομε καὶ τώρα ἀκόμα, στίς τρίχες, στὰ φτερά, στὰ λέπια καὶ στὰ κἀβού-κια τους. Μιὰ μέρα ὁ Ζαναχαριμπῆς (3), ποὺ λημέ-ριαζε στὰ πρὸ ἀψηλὰ μέρη τ' οὐρανοῦ, ἔστειλε στὴ γῆς τὸ γιὸ του, γιὰ νὰ μᾶθη τί γίνεται κεῖ κάτου. Ὁ γιὸς τοῦ Ζαναχαριμπῆ κατέβηκε, καὶ ἀντάμωσε τὸ Ρατοβοάνα, τὴν ὄρα ποὺ πάσκιζε ν' ἀποφτιάξῃ ἕνα μεγάλο βῶδι μαῦρο μὲ ἄσπρο κεφάλι, δηλαδὴ μιὰ Μαζαβαλόχα (4). Στὸ κεφάλι αὐτοῦ τοῦ βῶ-διοῦ εἶχε βάλει μακρὰ μύτερὰ κέρατα ποὺ στραβο-γέρνανε χοντροκαμωμένα. Μιὰ καμπούρα (5) μεγάλη καὶ χοντρή εἶχε ὀμορφα ὀμορφα τοποθετήσῃ στὴ ρά-χη, καὶ τὸ κεφάλι εἶτανε σηκωμένο ἀπάνου, σάμ-πως θὰ βέλαζε, καὶ τὸ ὄλο εἶδεινε περισσότερο γιὰ ταῦρος, παρὰ γιὰ ἕνα βῶδι μουνοχισμένο. Ὁ γιὸς τοῦ Ζαναχαριμπῆ, μόλις φάνηκε μπροστὰ του, δὲ στάθηκε νὰ χαιρετήσῃ τὸ Ρατοβοάνα, παρὰ τοῦπε ἀπότομα· «Ποῦ εἶσαι;» Ὁ Ρατοβοάνας σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ ἀπεκρίθη καὶ αὐτὸς ἀπότομα· «Εἶμαι ἕνας θεός;» — «Εἶσαι ἕνας θεός;» — «Μαλι-στὰ, εἶμαι ἕνας θεός;» Ὁ γιὸς τοῦ Ζαναχαριμπῆ ἔσκαψε μὲ τὸν ἴδιον τῆς ἄλλο, μὰ πέταξε γλήγορα στὸν πατέρα του καὶ τοῦπε τί εἶδε καὶ ἔκουσε. «Θὰ δοῦμε ἐν εἶ-ναι ἕνας θεός;», εἶπε ὁ Ζαναχαριμπῆς, «ἐάν τὸν δο-κιμάσω». Ἔστειλε λοιπὸ στὴ γῆς μιὰ μεγάλη βροχὴ, ἕναν κατακλυσμὸ, ποὺ ἔσκαψε τὸ χῶμα πάντοῦ, καὶ ἔκαμε ὄλα τὰ ρέματα νὰ ξεχειλίσουν. Ὁ Ρατοβοά-νας ὅμως εἶχε μυριστὰ τὰ σκέδια τοῦ Ζαναχαριμπῆ, καὶ ἔφτιασε ἕνα εἶδος μεγάλο καράβι ἀπὸ ξύλο, καὶ τὸ σιγουροκουβέρτωσε. Σκάρωσε μαζί κ' ἕνα μονόζυ-λο (6) μόλις λοιπὸν τὰ σύγνεφα καὶ τὰ σιφούνια, κα-

1) Σακαλάβα εἶναι ἡ καθάρια ντόπιη φυλὴ, ποὺ κα-ροικεῖ τὴ δυτικὴ παραλία, στὰ βορεινὰ τῆς Μανταγκα-σκάρης.

2) Ἡ λέξη Ρατοβοάνας ἐγγράφεται ἔτσι : Ρά = κύριος, Τοβοάνα = φυτρώσει, κῆνος ποὺ φυτρώσει, ὁ θεοφύτροτος. Ἐννοῦνε τὸ θεὸ τῆς γῆς.

3) Ζαναχαριμπῆς, ἀπὸ τὸ Ζαναχαρὶ = θεός, καὶ τὸ Μπί = μεγάλη, λοιπὸ μεγάληθεός. Τὸν λένε καὶ Ζαναχαριμα-λάντι, δηλαδὴ ἄσπρο θεός. Ἐνοῦνε, τὸν πρὸ μεγάλο θεό.

4) Μαζαβαλόχα = ἄσπρο κεφάλι, ὀνομασία τοῦ βῶδιο.

5) Τὰ βῶδια τῆς Μανταγκασκάρης εἶναι τῆς φυλῆς τοῦ Ζέμπουν. Ἐχουν ἀπάνου στὴ ράχη, κοντὰ στὰ μπροστινὰ πόδια, μιὰ στρογγυλὴ καμπούρα, γιομάτη ξύγκι μὲ κρέας. Οἱ χατάπηδες τὴν κόρτουνε φέτες, καὶ τὴν πουλᾶνε γιὰ πῆχος. Γίνεται πολὺ νόστιμο αὐτὸ τὸ μέρος εἴτε βραστὸ, εἴτε ξεροψημένο στὸ ροῦρο.

6) Δὲ μοιάζει σὺν τὰ μονόζυλα ποὺ ἔχουμε στὸν Ἀμ-πρακινὸ κόρρο, γιὰ τὰ κοντραπάντα. Αὐτὰ εἶναι ἕνας κορ-μὸς δέντρον κουρωμένος, μὲ στένος, καὶ δίπλα τους βρῖ-

λεσμένα ἀπὸ τὸ Ζαναχαριμπέ, τρέζανε παντοῦ, στὰ βροχὰ καὶ στὶς λίμνες, ὅπου διαταχτήκανε, ὁ Ρατοβοάνας μπήκε στὸ μονόξυλο, καὶ πῆγε στὸ καράβι πού εἶτανε ἀραγμένο λίγο ἀνοιχτὰ. Ἐκεῖ κλείστηκε μέσα καὶ καρτεροῦσε. Ἡ βροχὴ ἔπεφτε σαράντα μέρες, δίχως νὰ σταματήσῃ καθόλου, μὰ ὁ Ρατοβοάνας εἶτανε καλά στραχιασμένος μὲς τὸ καράβι. Ἄμα σταμάτησε ἡ βροχὴ, ὁ Ζαναχαριμπές ἐστειλε καὶ πάλι τὸ γιό του στὴ γῆς. Αὐτὸς μόλις ἔφτασε εἶδε τὸ Ρατοβοάνα καθισμένο στὸν ἥσυχιο μιᾶς ταμαρινιάς, στὴν ἀκρὴ μιανοῦ κρουσταλλένιου αὐλακιῦ, πού ἔφτανε ὑλοένα ζωντανὰ ἀπὸ ξύλο, γιὰ ν' ἀντικαταστήσῃ κείνα πού ὁ κατακλυσμὸς τοῦ σάρωσε. Κοντὰ του τὸ μονόξυλο εἶτανε δεμένο σὲ μιὰ δέντρορίζα, καὶ λίγο ἀνοιχτὰ στὴ θάλασσα τὸ καράβι, ἀγκυροβολημένο κουνιόντανε ἀγάλι ἀγάλι. Ὁ γιὸς ξαναβῆκε στὸν πατέρα του, καὶ τοῦ εἶπε ὅ,τι εἶδε. Ὁ Ζαναχαριμπές τότες ἐστειλε ἕνα τρανὸ σίφουνα, μὲ φοβερὰ ἀστραπόβροντα καὶ χαλαζὶ. Μὰ ὁ Ρατοβοάνας σὰ φρόνιμος καὶ ἀνοιχτομάτης μπήκε στὸ καράβι του καὶ πῆγε πολὺ μακριὰ, πέρα στὸ πέλαιο καὶ πού ἡ θάλασσα πὺρ λίγο ταραζεῖται, καὶ δὲ βρίσκονται ξέρες. Αὐτὸς ὁ σίφουνας βράσταζε εἰκοσι μέρες, καὶ στὸ τέλος ἀπὸ τὶς εἰκοσι μέρες ὁ Ζαναχαριμπές ἐστειλε γιὰ τρίτη φορὰ στὴ γῆς τὸ γιό του, γιὰ νὰ τὸ φέρῃ μαντάτα. Κι αὐτὸς μόλις ἔφτασε εἶδε πάλι τὸ Ρατοβοάνα σωσμένο καὶ ἀκίριον, πού πάντα πάσκιζε νὰ πελεκᾷ τὰ κούτσουρα. Ὁ Μεγαλόθεος ξαφνιασμένος ἄκουσε αὐτὰ τὰ πράματα, καὶ ἀποφάσισε νὰ κατεβῇ ἀτὸς του γιὰ νὰ ἰδῇ αὐτόνε τὸν καινούριο θεὸ, πού δὲν τὸν ἤξερε. Βρῆκε τὸ Ρατοβοάνα στὴν ὥρα τῆς δουλειᾶς του. «Καλημέρα» τοῦ λέει ὁ Ζαναχαριμπές. «Καλημέρα» ἀπολογηθήκε ὁ Ρατοβοάνας. — «Τί κάνεις ἐκεῖ, καὶ ποιὸς εἶσαι ἐσύ;» — «Εἶμαι ἕνας θεὸς καὶ δουλεύω νὰ φτιάξω ζωντανὰ ἀπ' οὐρα τὰ εἶδη καὶ τὰ γένη». — «Μὰ ἀφοῦ λοιπὸν εἶσαι ἕνας θεὸς» εἶπε ὁ Ζαναχαριμπές, «γιὰτί δὲν κάνεις νὰ περπατοῦνε τὰ ζωντανὰ;» — «Εἶμαι ἕνας θεὸς, εἶναι ἀλήθεια» ἀπάντησε ὁ Ρατοβοάνας, ἀμὰ δὲν ξέρω νὰ κάνω τὴ ζωὴ, ξέρω μοναχὰ νὰ κάνω τὰ κορμιά. Ἄμ ἐσύ ποιὸς εἶσαι;» — «Εἶμαι ὁ Ζαναχαριμπές, ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀπάνου θεῶν, ἀπ' αὐτοὺς πού λημερίζουνε στὰ πῶ ἀψηλά μέρια τ' οὐρανοῦ». — «Μὰ ἂν εἶσαι ὁ Ζαναχαριμπές, γιὰτί δὲν κάνεις κορμιά ζωντανὰ σὰν κ' εἶμένα;» — «Γιὰτί», λέει, «δὲν ξέρω νὰ κάνω τὰ κορμιά, ξέρω νὰ κάνω τὴ ζωὴ μοναχὰ». — «Μὰ ἀφοῦ εἶσαι ἐτσι», λέει ὁ Ρατοβοάνας, «νὰ κάμουμε ὁ καθένας μας λοιπὸν ὅ,τι ξέρουμε. Ἐμπρὸς, βάλε τὴ ζωὴ μέσα στὰ κορμιά ὁλοῦναι αὐτῶν τῶ ζωντανῶν πού φαμπρικάρησα». Ὁ Ζαναχαριμπές τότες φώναξε τὸ γιό του καὶ τοῦπε : «πῆγαινε γλήγορα νὰ φέρῃς τὴν ἀσπρημποτίλια πού βρασκεταί πάνου στὸ τραπέζι, κατὰ τὸ ἀνατολικὸ μέρος τοῦ σπιτιοῦ μας. Αὐτὸς ἀνέθηκε γλήγορα, γλήγορα καὶ γύρισε τρεχάτος μὲ τὴ μποτίλια. Ἡ μποτίλια εἶτανε γιομάτη ἀπὸ ἕνα εἶδος ἄσπρο ὄγγρὸ, παχὺ σὰ ριζόνερο. Ὁ Ζαναχαριμπές στάλαξε πάνου σὲ καθένα ἀπ' τὰ ζωντανὰ, ἕνα κόμπο ἀπὸ τ' ἄσπρο ὄγγρὸ, καὶ στὴ στιγμὴ τὰ ζωντανὰ πῆραν ζωὴ, καὶ ἀναπνίσανε, καὶ τὸ καθένα ἔφυγε γιὰ τὸ μέρος πού τοὺς σημάδεψε ὁ Ρατοβοάνας. Τὰ βώδια κ' οἱ κατσίκες βοσκουσανε μὲς στὰ πράσινα λιβάδια, τὰ πουλιά πετάγανε στὸν ἀέρα, καὶ ἄλλα σικραλῶνανε στὰ δέν-

σκουνται δυὸ ξύλα, πού τὸ ἕνα εἶναι μακρὸ γιὰ τὴν ἱστορική. Ἐπάρχουσι δυὸ εἶδη. Ἡ λακαριὰ πούνε ἀλαφριά, γιὰ τὰ ψάρια, καὶ τὸ λάκα, πὺρ βαρὺ.

τρα, τὰ ψάρια πληθαίνανε στὰ ρέματα καὶ στὴ θάλασσα, τὰ σκυλιὰ φεύγανε μὲς στὰ ρουμάνια, καὶ κρυβόντανε στὰ κλαριά, καὶ πού ζοῦνε ἴσαμε σήμερα ἀγριεμένα (?). Οἱ ἄνθρωποι μαζεύοντανε τότε σὲ φαμελιές καὶ σὲ χωριά. Σὰ γινήκανε ὅλα αὐτὰ ὁ Ρατοβοάνας καὶ ὁ Ζαναχαριμπές, καθήσανε καὶ κάμανε μιὰ τέτλια συμφωνία.

«Ἄφοῦ εἶμαστε θεοί, ὁ ἕνας γιὰ τ' ἀπάνου πράματα, καὶ ὁ ἄλλος γιὰ τὰ κάτω, καὶ ἀφοῦ οἱ δυὸ μας κάμανε ὅλα τὰ ζωντανὰ, πρέπει ἅμα αὐτὰ τὰ ζωντανὰ πεθαίνου, ὁ καθένας μας νὰ παίρῃ πίσω ὅ,τι εἶναι δικό του». Γιὰ τοῦτο τώρα ἅμα ἕνας ἄνθρωπος πεθαίνει, θάβουνε τὸ κορμὶ του στὴ γῆς, κ' ἐτσι γυρίζε αὐτὸ στὸ Ρατοβοάνα πού τῶφτιασε. Καὶ γιὰ τοῦτο ἀκόμα, τὰ ψοφίμια μένουνε στὸ χῶμα καὶ λιώνου καὶ, λίγο λίγο χάνουται: στὴ γῆς. Ἡ ψυχὴ ὅμως τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶ ζωντανῶ ξαναγυρίζε στὸ Ζαναχαριμπέ, γιὰτί εἶναι αὐτὸς πού τὴν ἔδωσε, καὶ αὐτὸς πρέπει πίσω νὰ τὴν πάρῃ.

LAVASANGA

Ἀναλαβὰ τῆς Μανταγασκόρης 25 τοῦ Φλεβάρη 1907.

7) Μέσα στὰ ρουμάνια καὶ στὰ κλαριά ὑπάρχουνε ἀλήθεια, κάτι σκυλιὰ κοκκινεκάφαλα, πού τ' αὐτιά τους εἶναι μικρὰ καὶ κατσουλωτά. Πάντα βρίσκουται κρυμμένα πίσω ἀπὸ τὰ κλαριά, καὶ στὰ χωριά γύρω τῆ νύχτα μπαίνουνε καὶ τρῶνε τὶς κότες, τὰ πρόβατα καὶ ὅ,τι ἄλλο βροῦνε. Μοιάζουνε σὰν τσακάλια, κ' ἔχουνε πάρε ἀπ' αὐτὰ κάμποσα οἱ ντόπιοι καὶ τὰ μερίφανε, καὶ βλέπεισ τὰ χωριά τους γιομάτα κοκκαλιάρικα σκυλιὰ, καὶ τὸ κλοκαῖρι πάντα γιομίζει ὁ τόπος λύσσα.

ΣΤΟΝ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ἦγον ΓΕΝΝΑΔΙΟ

Ἄπλутους μᾶς κηρύχρεις γλωσσικῶς, γιὰτί εἶσαι ἡ ἀφεντιά σου παστρικός.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ἐντοκοι καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στεργλίνας ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖς.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ἐποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1 1/2	τοῖς	ο)ο	κατ' ἔτος	διὰ	καταθέσεις	ἡ	μην.
2 1/2	»	»	»	»	»	»	1 ἐτ.
3	»	»	»	»	»	»	2 ἐτ.
4	»	»	»	»	»	»	4 ἐτ.
5	»	»	»	»	»	»	5 ἐτ.

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐπιλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικὰ ἢ ἀνόνημοι.

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἄρ. 10. — Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. 10.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κιάσκια τῆς Ἰλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, (Ὁφθαλματρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ Ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Ἰλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στῆ Βουλῆ]. Στὸ Βό ο βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Μπόμπα ἀπὸ ἀέρα — Ἡ μελέτη τοῦ Brugman — Ὁ γάμος τῆς κόρης τοῦ Φωτιάδη — Μαρασλῆς καὶ Ὁμάρ — Τὸ ἐμεικτὸ τοῦ κ. Τανία.

ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ στρατὸ, δὲν ἔχομε στόλο, οὔτε διοίκηση, οὔτε δικαιοσύνη· οἱ εἰρηνοδίκες πουλοῦν τὶς θέσεις τους· τὰ Δημόσια ἔργα εἶναι λωποδυτικὴ οὐμμορία πού κλέβει μὲ χίλιους παπαιζίδικοις τρόποις τὸ δημόσιον χρῆμα· ἡ Δικαιοσύνη κατακορολιάστηκε πιά· ἡ Διοίκηση ξεπορνεύτηκε ὀλωσδιόλου· τὸ Κράτος κατάντησε τέλειον οαπιοκάραβο πού καρτεράει τὴν πρώτη θάλασσαταραχὴ νὰν τὸ σκορπίσει στοὺς τίσοερεις ἀνέμους.

Τὰ εἶπαμε καὶ τὰ φωνάξαμε τόσες φορές ὅλ' αὐτὰ εἶπαμε καὶ περσοῦτερα ἀκόμα. Καὶ γι' αὐτὸ τώρα πού τὰ φωνάζει καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, καθόλου δὲ συγκινοῦμαστε. Ρωτάμε μοναχὰ, ἔτσι μὲ σεβασμὸ καὶ μὲ ταπεινοσύνη, τοὺς βουλευτάδες πού συντάξανε τὴν τρομαχτικὴν αἰτήτη ἔκθεσιν· «Δὲ μᾶς λέτε, ἡ ἀφεντιά σας πῶς πολιτευτήκατε ἴσαμε τώρα στίς Ἐπαρχίας σας; Τίμια καὶ λευκά; Δὲν πουλήσατε Εἰρηνοδικεῖα; Δὲ μεταχειριστήκατε τὰ Δημόσια ἔργα γιὰ νὰ ξεγελάσετε τὸ Δημόσιον; Δὲ χῶσατε καθόλου τὴ μύτη σας στὸ στρατὸ καὶ στὸ στόλο γιὰ νὰ βοηθήσετε φίλους σας ἢ γιὰ νὰ κατατρέξετε ὀχτροὺς σας; Δὲν καταπέσατε τὴν Κυβέρνησιν γιὰ νὰ διορίσει κανέναν ἀνίκανον νομάρχην καὶ δὲν ἐμαγαρίσατε καθόλου τὴ Δικαιοσύνη γιὰ νὰ προστατέψετε κανένα ληστοφυγοδικο κομματόχη σας;

Εἶναι λευκὴ καὶ τίμια ἡ Πολιτεία σας; Τὸ ὄχι θὰ κοκκινήσετε νὰν τὸ πῆτε. Τότε γιὰτί στρεγγιζέτε σὰ χοῖροι; Γιὰ νὰ σὰς ποῦν οἱ φημερῆδες «ρηξικέλευθους» καὶ γιὰ νὰ τυπώσουν τὴν εἰκόνα σας; Καλάλι σας ἡ τέτλια τιμὴ· δὲ σὰς τὴ ζουλεύουμε. Θὰ σὰς ζουλεύουμε μοναχὰ, ἂν ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν, δηλώνετε πῶς δὲν μορεῖτε νὰ μείνετε οὔτε στιγμὴ πιά μέσα σὲ τέτλια Βουλὴ ἢ ἂν, κρι συντάξετε τὴν ἔκθεσιν, φροντίζετε νὰ καλοδιοικήσετε τὴν ἐπαρχία σας ὥστε νὰ μορεῖτε νὰν τὴν παρουσιάσετε γιὰ πρότυπο στὴ Βουλὴ καὶ στὸ ἔθνος.

Ἐτσι πού πολιτευόσαστε κ' ἔτσι πού φωνάζετε τώρα, μᾶς κάνετε νὰ πιστεύουμε πῶς ἐπιτήδες πολιτευόσαστε ἀσχερὰ γιὰ νὰ ἐτοιμάσετε μὲ τὰ ἴδια τὰ χέρια σας τὸ ὄλεκο γιὰ τὴν ρεκλάμα σας. Μπόμπα ἀπὸ ἀέρα καὶ αὐτὴ.

ΒΓΗΚΕ σὲ ξεχωριστὸ φυλλάδιον, τυπωμένο στὸ Πριέσσι, ἡ μελέτη τοῦ Karl Brugman «Γραφὴ καὶ Δημοτικὴ καὶ τὸ Ἰλωσσικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα» πού τυπώθηκε πέρασὸ «Νουμᾶ» μεταφρασμένη ἀπὸ τὸ Λέκα Ἀρβανίτη.

Τὶ ἀξίζει ἡ μελέτη αὐτὴ, καὶ μάλιστα τὰ γνωστικὰ καὶ ἐνδοκίφροντα σημεῖωματα τοῦ μεταφραστῆ πού τὴν συτροφεύουν, τὸ εἶδαν οἱ ἀναγνώστες μας ὅτι δημοσιεύσανε ἡ μελέτη στὸ «Νουμᾶ». Τώρα πού δημοσιεύτηκε σὲ χωριστὸ φυλλάδιον θὰ δοῦν καὶ κάτι ἄλλο, ἀρκετὰ περίεργον καὶ ἀρκετὰ διδαχτικὸ· θὰ δοῦν τὸ μικρὸ τῆς πρόλογον, τὸν ἀκόλουθο· τὸ μικρὸ τοῦ τοῦτο ἔργον πρωτοτυπώθηκε στὸ «Νου-